Poliisitarkastaja Sami Kalliomaa 12.12.2018 POL-2018-54576

Puolustusvaliokunta
PuV@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä kansallisen turvallisuuden huomioon ottamista alueiden käytössä ja kiinteistönomistuksissa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 253/2018)

1 Asia

Eduskunnan puolustusvaliokunta on pyytänyt Poliisihallituksen asiantuntijaa kuultavaksi sekä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä 253/2018 vp kansallisen turvallisuuden huomioon ottamista alueiden käytössä ja kiinteistöomistuksissa koskevaksi lainsäädännöksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi, laki valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla sekä laki eräiden kiinteistöhankintojen luvanvaraisuudesta. Ehdotetun uuden lainsäädännön avulla valtio voisi puuttua sellaiseen kiinteistönomistukseen, joka vaarantaa Suomen kansallista turvallisuutta.

2 Lausunto

Poliisihallitus on lakiehdotusta kommentoidessaan pitänyt ehdotettua lainsäädäntöä tärkeänä ja tarpeellisena ja katsonut sen osaltaan parantavan viranomaisten vastetta muuttuneeseen turvallisuusympäristöön.

Hallituksen esityksen perusteluissa on hyvin kuvattu muuttunut turvallisuustilanne ja uudenlaiset uhat sekä tarve niihin reagoimiseen alueiden käytön ja kiinteän omaisuuden siirtojen osalta. Esityksen tavoitteet on tuotu hyvin esiin ja esitetty toteuttamisvaihto perusteltu.

Poliisihallitus on kuitenkin katsonut tärkeäksi tuoda esiin, että kokonaisturvallisuuden parantamisen yhteydessä on tärkeää kattavasti huomioida turvallisuusviranomaisten kenttä. Muutoin on vaarana, että lain tavoitellun tarkoituksen saavuttaminen vaarantuu. Työryhmän ehdotuksissa sisäinen turvallisuus ja poliisin toiminnot ovat jääneet vähälle huomiolle ja osittain kokonaan sääntelyn ulkopuolelle.

Muuttuneessa turvallisuusympäristössämme, turvallisuushaasteiden kohtaamisessa kansallisesti valittuna strategiana on kokonaisturvallisuuteen perustuva yhteistoimintamalli. Viime vuosina on laajasti eri selonteoissa tunnistettu muuttunut turvallisuusympäristö, monimuotoinen vaikuttaminen ja viranomaisten välisten rajapintojen hyväksikäyttäminen valtioon kohdis-

tuvissa vaikuttamispyrkimyksissä. Raja ulkoisten ja sisäisten uhkien välillä on hämärtynyt, joka asettaa entisestään lisää vaatimuksia turvallisuusviranomaisten yhteistyölle. Kokonaisturvallisuuden näkökulmasta muutos tarkoittaa sitä, että sisäisen turvallisuuden merkitys kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen turvaamisessa on muuttunut aiempaa tärkeämmäksi.

Poliisi on sisäisen turvallisuuden vastuuviranomainen ja kokonaisturvallisuuden kentällä keskeinen ensivaste. Lisäksi poliisi on puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen ohella yksi aluevalvontaviranomaisista. On todennäköistä, että kansallisen turvallisuuteen kohdistuvien uhkien konkretisoituessa, erityisesti tilanteen alkuvaiheessa, poliisin rooli sisäisestä turvallisuudesta vastaavana viranomaisena on keskeinen. Sisäisen turvallisuuden huomioiminen maanpuolustuksen ja rajaturvallisuuden kanssa yhtenevällä tavalla lakiehdotukseen sisältyvien keinojen yhteydessä vahvistaisi kansallista turvallisuutta ja tukisi lain tarkoituksen toteutumista.